

LOUŽNICE – „STARÁ ŠKOLA“

OBECNÍ KRONIKA LOUŽNICE

Středem obce protéká potok „Kopaninský“.

Na západní straně, mezi Loužnicí a Bratříkovem rozložen jest les zvaný „Kostřavec“. Tento les začíná u „Staré školy“, místo to, kde stávala společná škola pro Loužnici a Bratříkov. Škola tato vyhořela v roce 1904.

Do roku 1810 nebylo školy ani v Zásadě. Lid byl na velice nízkém stupni vzdělání. Psát uměl málokdo, ženy vůbec ne. Potřeboval – li někdo někomu psát, chodíval buď k faráři, nebo do Zásady k Markovi neb Šourkovi, v Loužnici tehdy uměl psát a číst snad jediný Bouček, mlynář.

Kdo chtěl umět číst a psát musel děti posílat do Držkova do školy. Teprve roku 1892 zřízena v Zásadě první škola dřevěná a obce Loužnice a Bratříkov k ní přiškoleni do roku 1866.

Z Loužnice bylo 37 dítek školních. Prvním učitelem byl zde Josef Rydval. Poněvadž děti v zimě nemohli chodit do Zásady, museli si najmout pomocníky.

Učilo se po domech, děti seděli na zemi a neb na peci. Učitel sám mnoho neuměl a podle toho pak byly výsledky.

V roce 1866 povolena pro Bratříkov a Loužnici společná jednotřídní škola. Jako první učitel připomíná se Štěpán Kotek.

Dne 25. května 1868 byl položen základní kámen k nové školní budově Bratříkovsko Loužnické.

Tato budova postavena mezi oběma obcemi a sloužila svému účelu až do roku 1898. V roce 1878 rozšířena na 2 třídy, roku 1886 na 3 třídy.

Třetí třída umístěna byla v Loužnici v čp. 55.

Desetiletým vytrvalým bojem podařilo se občanům loužnickým domoci se samotné celoroční expositury a ježto stávající školní budova uznána za nezpůsobilou přikročeno jak v Bratříkově, tak i v Loužnici ku stavbám nových budov školních, jež roku 1898 odevzdány svému účelu.

Budova jest stavěna podle plánu stavitele Vodsedálka a prováděl ji stavitel Fišer ze Železného Brodu.

Prvním učitelem zde ustanoven Jan Hlaváček, proti němuž někteří místní obyvatelé zvedli odpor, ale bez úspěchu.

Velikou zásluhu o to, že domohla se Loužnice samostatné při tom pěkné školní budovy, lze přičísti veškerému obyvatelstvu, zvláště v té věci pracovali pan Josef Číla, Jáchym Linka a Josef Krupka, kteří vícekrát byli v Praze u zemské školní rady žádajíc je o urychlené a příznivé vyřízení podaných žádostí.

V roce 1903 expositura proměněna na samostatnou 1 třídní školu, při níž v roce 1906 zřízena pobočka.

Po třech létech proměněná ve II. třídu postupnou. Správcem školy ustanoven řídící učitel Josef Jodas, který zde působil až do konce války. Po válce správcem ustanoven dosavadní třídní učitel Alois Ludvík, který dosud ono místo zastává.

Budíž zde vzpomenu také těch, kteří kladli odpor proti zbudování školních budov, Byl to baron Liebig, který jako vizitista (platil šestim všech daní z brídlíčných lomů), když byly školy postaveny odhlásil živnost jmenovaných lomů, by nemusel platit zvýšený příspěvek.

Foto: vysvědčení ze dne 11. října 1872 ze školy Loužnicko Bratříkovské František Vágrer.

Číslo 119. m.
1872.

Vysvědčení na propuštění ze školy.

OBECNÁ
ŠKOLA
BRATŘIKOVSKÁ
LOUŽNICKO

František Vágrer,
narozen 11. října 1872. v Loužnici v Lichách
žák druhé třídy druhého oddělení dvoj - třídní
 obecné školy v Bratříkově,
navštěvoval školu po sedmi let 7 1/2 měsíce a obdržel hlede
k výsledkům učebním známky tyto:

Návštěva školní pilná.
Mravné chování velmi mravné.
Pilnost velmi pilná.

Prospěch v jednotlivých předmětech učebních:

V náboženství		<u> velmi dobře,</u>
v jazyku vyučovacím	ve čtení	<u> velmi dobře,</u>
	v mluvnici a pravopisu	<u> velmi dobře,</u>
	v písemném proslovení	<u> velmi dobře,</u>
	v počtech	<u> velmi dobře,</u>
v zeměpisu a dějepisu		<u> velmi dobře,</u>
v znalosti věcí přírodních		<u> velmi dobře,</u>
v nauce o tvarech měřických a jich kreslení		<u> velmi dobře,</u>
v psaní		<u> velmi dobře,</u>
ve zpěvu		<u> velmi dobře,</u>
v tělocviku		<u> velmi dobře.</u>
v ženských ručních pracích		<u> 0</u>
v předmětech nepovinných	<u> 0</u>	

Poněvadž žák tento zákonům školním (§. 21. říšského zákona ze dne 14. května l. 1869) vyhověl, propouští se tímto vysvědčením ze školy a zprošťuje povinnosti k další návštěvě školní.

Na obecné škole v Bratříkově
dne 11. října l. 1872.

J. Blum řídící učitel   V. Jančík   P. Vojtěchová

Stupnice známek.

Známky	1	2	3	4	5
Choval se	velmi mravné	mravné	nedostí pořádné	nehodné	
Prospěl	velmi dobře	dobře	dostatečně	sotva dostatečně	nedostatečně
Učil se	velmi pilně	pilně	nejednotějně	málo	

ŠKOLNÍ KRONIKA LOUŽNICKÁ

Školství

Do roku 1810 nebylo školy ani v Zásadě ani v Loužnici a Bratříkově. Kdo chtěl, aby jeho děti naučily se číst a psát, posílal je do školy držkovské. Na žádost občanů zásadských dosazen do Zásady od držitele Navarova za učitele Josef Rydval, toho času školní pomocník v Držkově a roku 1812 zřízena tam školní budova dřevěná.

Obce Loužnice a Bratříkov byly přiškoleny až roku 1866 ku škole v Zásadě. V roce 1865 měla tato škola povinných 198 dítek a to ze Zásady 102, z Loužnice 37 a z Bratříkova 59.

Letního času chodily dítky ze všech těchto osad do školy zásadské a byly od jednoho učitele vyučovány, poněvadž při škole v čp. 91 jen jedna třída a to ještě dosti malá byla. Patrně, že tolik dětí v této jedné světnici se ani vyučovati nemohlo ani nevyučovalo. Chodil tam jen ten, kdo chtěl.

Obě vesnice Loužnice i Bratříkov jsou od Zásady dosti vzdálené i stávalo se, že nemohly dítky zimní dobu pro množství sněhu do školy jíti. Musil se tedy místní učitel skoro na 6 měsíců zimních starati o 2 učitele pro tyto vesnice, by tam dítky vyučovány býti mohly a ze své malé mzdy musil je vypláceti.

Služné učitele bylo dle počtu žáků z jednoho 2 zlatky a 10 krejcarů r. m. ročně (od 198 žáků činilo 415 zl. 80 kr).

V zimě učivalo se tedy v osadě samé, a sice v různých staveních, jak měl naučiti psaní, čtení a počítání mládež, zhusta jenom na peci a na podlaze sedící.

Proto i v tomto čase mnoho zůstávalo dítek bez vzdělání. Když pak ten, který potřeboval uměti čísti a psát, učival se sám návodem druhého na cestách za obchodem.

Školní obec Bratříkovská

Osada Bratříkov a Loužnice usnesli se protokolem z 22. května 1866 žádati za odškolení od Zásady a zřízení samostatné školy, což jim c.k. místodržitelství výt. z 5. listopadu 1866 číslo 45 877 povolilo (opis v kronice Bratříkov).

Obě osady patřily až do roku 1888 k obecnímu úřadu a místní školní radě v Zásadě.

Z počátku byla škola bratříkovsko-loužnická jednotřídní.

Jako první učitel uvádí se v roce 1867 pan Štěpán Kotek.

Při nastoupení jeho (dne 20. května 1867) promluvil tehdejší školní starosta (dozorce) pan Josef Bouček, mlynář v Loužnici k přítomným ve škole občanům následovně:

Drazí občané a rodní spolubratři!

Národ náš domáhá se lepšího postavení a hlavní podmínkou takového zvelebení je školství. I my po trudném namáhání docílili jsme samostatného vyučování a volili jsme pana učitele, jehož jsme uznali nejzpůsobilejším mezi uchazeči o naší školu, jsouce té naděje, že on co pravý otec o duševní vzdělání a mravní vychování našich dítek se postará vší silou a možností. V pevné důvěře k němu klademe i my si na srdce ve všem slušném a potřebném jemu býti nápomocni a k němu uctivost a vážnost zachovávat.

Vidouc pak přeutěšené ovoce z blahodárného vychování našemu potomstvu pocházejí, přičiníme se všemi silami hmotnými, abychom korunovali dílo to vystavením nové školní budovy, která by byla přístřeším našemu věku přiměřeným a naše osady krásnila. Nelitujíce nijakého nákladu, který na dobré úroky potomstvu ukládáme, lehce s láskou a obětavostí všechny obtíže překonáme v té naději, že vděčný potomek zachová památku tu v blahé paměti. Žádejme Boha za jeho pomoc a zvolíme celému tomu dílu „Na zdar!“

Dnem 1. ledna 1878 rozšířená škola Bratříkovsko Loužnická na 2. třídní. Zatím řídícím učitelem stal se pan J. Jaroš, druhé místo podučitelské propůjčeno bylo panu Hynku Prášilovi, bývalému starostovi obce Libštátu.

V roce 1880 stal se zastupitelem řídicího učitele pan Václav Drahoňovský, učitel ze Zásady a po něm řídicí učitel pan Josef Šorejs a v roce 1882 pan Rudolf Beran ml, učitel v Zásadě. V roce 1886 rozšířena byla škola Bratříkovsko-Loužnická na 3 třídy. V roce 1882 bylo ku žádosti místní školní rady povoleno vyučování ženským ručním pracím. První učitelkou byla slečna Marie Šádkova ze Železného Brodu.

Dnem 1. března 1891 dosazen za řídicího učitele pan Čeněk Truka, učitel z Benešova. Po panu H. Prášilovi vystřídali se na škole Bratříkovsko Loužnické následující podučitelé a učitelé:

Pan Fr. Turnvald rok 1880, pan Antonín Brož, nastoupil v roce 1881, pan Fr. Tůma v roce 1882, pan Fr. Měšťan v roce 1884, pan Vojtěch Pesný, pan Fr. Tůma v roce 1887, pan Václav Peirek v roce 1889, pan Jan Hlaváček v roce 1893, pan Josef Lisý 1894, pan František Brunclík, pan František Matouš v roce 1899, pan Josef Jozífek v roce 1901 a pan Fr. Brunclík v roce 1905 (bližší podrobnosti jsou v kronice bratříkovské)

Dne 25 května 1868 byl položen základní kámen ku nové škole Bratříkovsko Loužnické, která téhož roku byla dokončena. Provedena byla panem J. Poseltem ze Železného Brodu za částku 3100 zlatých.

Na paměť zde řeč, kterou promluvil školní starosta pan Josef Bouček z Loužnice ku shromážděným občanům.

Milí občané!

Dne 20 května minulého roku zařídili jsme s pomocí v osadách našich samostatné vyučování, jež ale po tuto dobu vykonává se v najatých místnostech.

Všestranný pokrok je mocnou pákou věku našeho. Nestačil již železný kolej rychlosti zprávozařízení telegraf- národy pokračují ve vědě a umění téměř o závod. V tomto hlučném světě výru, povstal národ český z hrobu, od odvěkých nepřátel svých porobený. Slabý po dvoustoleté zdánlivé smrti pohybuje se již vřele v srdci Evropy. Cítí se dosti mocným v samostatné žití vstoupiti a na všech stranách s neslychaným odbojem se setkává. S nepřátelsky svými odvěkými bojujeme boj pravdy a práva proti lži, boj duševní proti hmotnému – slovem boj ve všem nerovný, krutý a dlouhý, ale konečně vítězství, když všestranně na poli vzdělání v národě našem pracovati budeme, zajisté nás nemine.

V tom všeobecném světě běhu pokračuje i národ náš všestranně a osvědčil se před světem. Taktéž prvně důvěřujeme ve velkou budoucnost jeho mezi národy, kterouž jedině všestranným vzděláním, našincům docílíme.

Pánové!

Prvním základem osvěty a mravnosti je školství, kde mladé potomstvo na sluní roste, by se z něho vychovalo mravné, pilné, bohulibé plémě, které by zachovalo naše dědictví a nezapadlo je snad za kaši čockovou nepřátelům našim.

Zde stojíme při základu toho nejšlechternějšího ústavu, kterýžto potomkům na dobré úroky ukládáme a přejeme si, by již nebylo obce ve vlasti naší, která by školy neměla.

Pánové! Žádám Vás pro bůh! Neosočujte školní výbor, že vám školu zařizuje pro všechny vaše děti, stejných práv a výhod z ní požívajících a ustátíte mnozí od nespravedlivých pomluv. Nedbajíce, aniž čekajíce nějakých pochval, pracujeme dále, nám postačí to jediné dobré vědomí, že jednali jsme pro obecné dobro, z díla toho vyplývající, že jsme jednali, jak nám velelo svědomí a zákony. O to jediné prosíme, pánové, aby se na nás uzavřela ta nesvornost, původkyně odjakživa všeho zlého v národě českém.

Pane, tvůrce všehomíra, osětliž nepřátele díla toho, nech jim slupinu s oka padnouti, aby prohlédli, pak žehnej ústavu tomu, aby rostl a vzkvétal a utěšené ovoce přinesl potomstvu. Toto nám bude dostiučeněním za práce a povinnosti naše.

Následkem rozšíření školy na trojtřídní dosavadní budova nedostačovala a v roce 1886 měla býti postavena nová školní budova.

V té době podali občané Loužničtí žádost za odškolení Loužnice od Bratříkova.

V roce 1889 nařízeno bylo c. k. zemskou školní radou nové šetření v příčině této žádosti a na základě tohoto šetření žádost za odškolení zamítnuta.

Proti tomuto rozhodnutí podán byl rekurs k c. k. ministerstvu vyučování, které však rekurs zamítlo, ale uložilo c. k. zemské školní radě, by v úvahu vzala zřízení zimní expositury v Loužnici eventuálně přiškolení Loužnice z Bratříkova do Zásady – o což v rekursu bylo žádáno.

V sezení místní školní rady na to konaném usneseno žádati zřízení zimní po případě celoroční expositury v Loužnici. Místní komisionální jednání v záležitosti této konáno dne 17. června 1892, aby předsevzato bylo měření různých míst Loužnice od školy v Bratříkově po případě v Zásadě. Při sepisování protokolu upustili členové, zástupci Loužnice, od zimní expositury, když Bratříkov nechtěl jejich podmínky přijati a vyslovily se pro přiškolení k Zásadě.

Pronájem místnosti pro III. třídu v Loužnici

Tříletý nájem místnosti pro III. třídu v Bratříkově koncem školního roku vypršel a dána od majitele čp. 25 výpověď. Při jednání o novém pronájmu shledalo se, že vhodné místnosti v Bratříkově není.

Z osady Loužnice podány nabídky ku pronájmu místnosti, kde vůbec přáli by si míti 3 třídy trvale.

I požádána okresní školní rada za ohledání nabídnutých bytů.

Prohlídka děla se 3. srpna 1892.

Za nejvhodnější pro učebnu III. třídy uznána místnost Františka Šourka čp. 55 a tam také umístěna.

Občané Loužničtí poznali, že přiškolením k Zásadě, jak žádali, dostali by se do veliké nevýhody jak dalekou docházkou a neschůdnou cestou v zimě, tak i oddálením od původní myšlenky, aby se domohli samostatné školy. I vyslali deputaci ze svého středu do Prahy k zem. š. r., aby se domohli příznivého vyřízení a zároveň doručili zvláštní spis c.k. okres š. r. v Semilech, jejímž se vzdávají všech účinných kroků k přiškolení k Zásadě a žádají, aby uznala jejich přání a dopomohla jim k samostatné škole neb alespoň k celoroční exposituře. Okres š. r. skutečně také anulovala dřívější komisionální jednání týkající se přiškolení k Zásadě a vybídla obecní zastupitelstvo a místní šk. R připsem z 10. září 1893, aby se o zamyšleném zřízení podrobněji vyjádřila, mělo li by k téměř skutečně dojíti. Místní školní rada podala vyjádření příznivé. Za to obecní výbor z Bratříkova jen s tou podmínkou pro zřízení samostatné školy případně celoroční expositury hlasoval, bude-li udržována jen z nákladu osadníků loužnických a také celá obec Bratříkov protestem ohradila se proti usnesení místní šk. r. a většiny výboru, obávající se aby nebyla pak donucena též novou školu budovati, nedbající nic, že stará budova nevyhovuje.

EXPOSITURA V LOUŽNICI

C. k. zemská š. r. vyřizuje žádost osad Bratříkova a Loužnice za zřízení samostatné školy v Loužnici, odkazuje u věci této k/ke výnosu vysokého c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 25. prosince roku 1890 č.24.383/intimát ze 17. ledna 1891 č. 168 z š.r./ jímž žádosti té vyhověno nebylo. Povolila však, přihlížejíc ku výsledku jednání podle řečeného vys. Vyneseni zavedeného, aby v Loužnici pro všechny školní dívky z této osady zřízena byla celoroční expositura školy Bratříkovské.

Proti rozhodnutí tomu nebylo odvolání již podáno a protož nabylo platnosti.

V záležitosti té pracovali poslední dobou nejvíce pan Josef Číla, pan Jáchym Linka a pan Josef Krupka z Loužnice, kteří vícekrát byli v Praze u zemské š. r., žádající o urychlené a příznivé vyřízení žádosti. Podporou a doporučením slovnutného okresního inspektora pana Jana Kamenického v jejich prospěch žádost vyřízena o níž celých 10 roků se pracovalo.

Avšak nebylo možno samostatně v roce 1895-6 započít s vyučováním a na vyšší rozkaz mělo se přikročiti ku stavbě.

Poněvadž Bratříkov má také vůbec nevhodnou školu a nově zvolená místní školní rada uznávajíc potřebu vhodné budovy, rozhodla se stavěti na společná náklad dvě budovy, čímž dříve odpíráno. I žádáno hned za vyslání znalecké komise a schválení navržených míst a to v Bratříkově na parcele číslo 159 nebo 160 a v Loužnici na parcele 821 a 822 pak 871.

Původně navrhovala místní školní rada, aby ještě pro rok 1895-6 zůstalo vše při starém, ale úrada ta nebyla vzata na vědomí c.k. okresní školní radou a tak docíleno toužebného konce záležitosti stavby budov škol v obou osadách.

V místní školní radě byl dán návrh, aby domnělý dluh 800 zlatých na škole vázoucí za různé opravy, byl výpůjčkou uhrazen a na škole provtělen, avšak nedošel souhlasu.

Přijeté téhož mělo prodloužiti ne-li zcela odložiti stavbu nových budov.

Obecná škola 1. a 2. třídní v Bratříkově.

Číslo 29-1100.
Školní rok 1882/3.

Školní zpráva.

Vagner František

žák II. oddělení II. třídy, vyhověl takto:

Čtvrtletí	Den vydání	Návštěva školní	Mravné chování	Přílnost	Náboženství	Jazyk vyučovací			Počty	Zeměpis a dějepis	Znalost věcí přirodních	Znalost českých mateřských a jiných kresek	Psaní	Zpěv	Tělocvik	Ženská práce ruční	Před- měty ne- povinné	Počet samostat- ných hodin		Podpis řidičeho učitele	Podpis třídního učitele	Podpis rodičův nebo jich zástupců
						Čtení	Mluvnice a pravopis	Sloh										omluvených	neomluvených			
I.	12	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	39	<i>J. Blau</i>	<i>V. Jermil</i>	<i>Marie Vagnerova</i>
II.	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	<i>J. Blau</i>	<i>V. Jermil</i>	<i>Marie Vagnerova</i>
III.																						
IV.																						

Žák ..... zprávil ..... ku vstupení do vyšší .....